

*Ірина Парасій-Вергуненко, д.е.н., професор
ДВНЗ «Київський національний
економічний університет імені Вадима Гетьмана»
м.Київ, Україна*

ПОСИЛЕННЯ АНАЛІТИЧНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ СТУДЕНТІВ ЕКОНОМІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

За ринкової економіки конкурентоспроможність випускників навчальних закладів залежить від рівня їх економічної культури, вміння аналітично мислити й діяти в ринковому середовищі. Такими навчальними дисциплінами, які покликані виховати конкурентоспроможного спеціаліста, розвинути економічну культуру, вміння дискутувати, обґрунтовувати та відстоювати свої переконання, приймати обґрунтовані рішення є «Аналіз господарської діяльності» (для студентів програми «облік і аудит») та «Економічний аналіз» (для всіх інших економічних спеціальностей). Вивчення методики економічного аналізу господарської діяльності підприємств є найважливішою складовою професійної освіти спеціалістів економічного профілю для вищої ланки управління (топ-менеджерів).

Володіння сучасним аналітичним інструментарієм створює суттєві конкурентні переваги для фахівців економічного профілю. Наразі на ринку праці існує нагальна потреба в таких спеціалістах як бізнес-аналітик, фінансовий аналітик, бухгалтер-аналітик в системі контролінгу або управлінського обліку, спеціаліст з аналізу та управління активами та пасивами. При цьому особлива увага звертається на володіння випускниками основами фінансового та бізнес-аналізу при прийнятті у великі іноземні компанії на роботу (аудиторські компанії великої четвірки, банки з іноземним капіталом, страхові та консалтингові компанії, компанії з управління активами та пасивами, оціночні компанії). Це робить професію аналітика однією з найвпливовіших та затребуваних у фінансовому світі.

Застосовуючи свої аналітичні здібності, економісти-аналітики на основі ретроспективного аналізу і виявлення відповідних тенденцій розвитку, що склалися у минулому, прогнозують напрями господарської діяльності компанії шляхом визначення, проектування і управління спектром фінансових ризиків та надання повної інформації керівникам вищих ланок управління про оптимальні шляхи досягнення довготермінових стратегічних рішень. Також вони здійснюють аналітичне обґрунтування найбільш раціональних способів розв'язання проблем, що виникають в поточній операційній діяльності. Комплексний підхід до проведення аналітичних досліджень дає можливість побачити підприємство як цілісну мікроекономічну систему, що дає повну уяву про напрями досягнення стратегічних цілей з урахуванням відповідних взаємозв'язків між факторами внутрішнього та зовнішнього середовища.

Роль та значення аналітика в сучасному бізнесі обумовлені основними завданнями аналізу в мікроекономічній системі фінансового менеджменту, зокрема: аналіз та управління ризиками, побудова фінансових моделей, які відповідають конкретним умовам ведення бізнесу, проведення комплексного аналізу діяльності компанії і надання їх результатів вищій ланці керівників у зрозумілій формі, проведення ситуаційного аналізу ефективності та доцільності того чи іншого управлінського рішення, виконання прогнозних фінансових розрахунків, надання фінансових консультацій щодо шляхів підвищення ефективності діяльності та вибору оптимальних стратегічних рішень.

Вчені і викладачі дисциплін економічного профілю розуміють необхідність нових підходів до їх викладання та вивчення і перенесення акцентів на принципи комплексності та системності аналітичного дослідження діяльності підприємства як цілісної мікроекономічної системи. Оновлені програми курсів «Аналіз господарської діяльності» та «Економічний аналіз» відповідають процесу прийняття управлінських рішень, зокрема трьом його складовим: плануванню, контролю і регулюванню господарської діяльності. Посилення аналітичних компетенцій економістів дозволяє комплексно дослідити діяльність підприємства як єдиної мікроекономічної системи; побачити цілісну картину та оцінити наслідки прийняття управлінських рішень різними фахівцями (маркетологами, фінансистами, менеджерами, кадровиками; визначити конкурентну позицію підприємства на ринку, його конкурентоспроможність, оцінити ефективність його діяльності порівняно з іншими підприємствами галузі.

Основними елементами новизни курсу «Аналіз господарської діяльності» є включення нових тем у програму та коригування змістовного наповнення старих традиційних тем. Зокрема, пропонується суттєво розширити інструментарій аналітичних досліджень такими сучасними методичними прийомами як матричний аналіз, аналіз у системі координат, методи прогнозування, АСФ-технології, ABC-аналіз, SWOT-аналіз; систематизація методик рейтингових оцінок та інших методів узагальнення одиничних показників в комплексну оцінку; орієнтація на використання не тільки одиничних, а й логіко-дедуктивних та емпірико-індуктивних систем показників, що дозволяє дотриматись принципу комплексності та системності; перспективна спрямованість аналітичних досліджень та використання сценарного і ситуаційного підходів.

Важливими сучасними напрямками аналітичного дослідження економістів-аналітиків мають стати такі нові теми, як діагностика внутрішнього потенціалу підприємства та аналіз впливу зовнішнього середовища; методика конкурентного аналізу (елементи бенчмаркінгу); аналіз конкурентоспроможності підприємства; аналітична оцінка ефективності окремих бізнес-процесів та роботи сфер відповідальності на підприємстві; методичні основи стратегічного та соціально-економічного аналізу; врахування галу-

зевих особливостей при оцінці критеріальних значень окремих показників. Не менш актуальними методологічними питаннями економічної науки є використання обліково-аналітичної інформації у процедурах оцінки вартості компаній та окремих активів.

Реформування курсів «Економічний аналіз» та «Аналіз господарської діяльності» сприятиме посиленню аналітичних компетенцій майбутніх фахівців з економічних спеціальностей, суттєво підвищить якість їх теоретичної та практичної підготовки, що є запорукою підвищення конкурентоспроможності студентів-випускників на ринку праці.

*Микола Пархомець, д.е.н., професор
Тернопільський національний економічний університет
м. Тернопіль, Україна*

РОЗВИТОК АГРАРНИХ ОБСЛУГОВУЮЧИХ КООПЕРАТИВІВ

Дрібні товаровиробники, особливо господарства населення, що займаються аграрним бізнесом, відчувають нагальну потребу надання послуг, зокрема: збут і реалізація виробленої продукції, забезпечення молодняком худоби і птиці, сортовим насінням, ветеринарними, агросервісними та іншими послугами. Все це зумовлює необхідність створення належної агросервісної інфраструктури в рамках кожного адміністративного району.

Розв'язання цих та інших проблем можна, в значній мірі, вирішити шляхом формування в сільській місцевості мережі обслуговуючих кооперативів (заготівельно збутових, постачальницьких, багатофункціональних), в яких би працювали селяни і через них вони змогли б реалізувати аграрну продукцію. Власне, йдеться про комплексний розвиток малого бізнесу на селі, що сприятиме збільшенню зайнятості місцевого населення та підвищенню економічного й соціального його розвитку, є основою економіки будь-якої розвинутої країни.

Розвиток обслуговуючої кооперації у регіонах Західної України започатковано у 1894р. з різних видів сільськогосподарської кооперації швидше від інших розвивалися молочарські спілки. Першу з них було організовано у 1904р. в с. Заводів, що біля Стрия. Пізніше кількість їх значно зроста і в 1907р. молочарські спілки були об'єднані в Крайовий господарсько-молочарський союз (Маслосоюз). У 1912р. він об'єднував 100 молочарень, які за рік обробляли і продавали близько 7 млн. літрів молока.

Молочарський союз Західного регіону України упродовж 1912-1938рр. пройшов певні організаційно-економічні етапи становлення і розвитку, що зміцнило його позицію на внутрішньому ринку молокопродуктів. На кінець 1938р. «Маслосоюз» обслуговував 121 «Районову молочар-